

Bruselj, 27.10.2021
COM(2021) 647 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

**o uporabi Direktive (EU) 2021/555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne
24. marca 2021 o nadzoru nabave in posedovanja orožja**

1. UVOD

V akcijskem načrtu EU glede trgovine s strelnim orožjem za obdobje 2020–2025¹, ki je bil sprejet julija 2020, je kot glavna prednostna naloga navedeno popolno izvajanje direktive o strelnem orožju, kar potrjuje tudi agenda za boj proti terorizmu iz decembra 2020².

To poročilo vsebuje oceno uporabe Direktive Sveta 91/477/EGS z dne 18. junija 1991 o nadzoru nabave in posedovanja orožja (v nadaljnjem besedilu: direktiva o strelnem orožju), kot zahteva njen člen 17 po zadnji spremembi iz leta 2017³. Medtem pa so bile direktiva o strelnem orožju in njene poznejše spremembe nadomeščene in razveljavljene ter kodificirane z Direktivo (EU) 2021/555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. marca 2021⁴. Če ni navedeno drugače, številčenje členov, navedenih v poročilu, zaradi jasnosti ustreza številčenju členov v trenutno veljavni Direktivi (EU) 2021/555.

V skladu s členom 17 (zdaj 24) je treba v poročilu predvsem preučiti razrede strelnega orožja ter vprašanja, povezana z izvajanjem sistema evropskega dovoljenja za strelno orožje, oznakami in učinki novih tehnologij, kot so tridimenzionalno tiskanje, uporaba hitroodzivnih (QR) kod in radiofrekvenčne identifikacije (RFID). Kot je bilo napovedano v strategiji EU za boj proti organiziranemu kriminalu za obdobje 2021–2025⁵, so v tem poročilu predlagani tudi začetni načini za izboljšanje pravnega okvira. Komisija se je pri pripravi tega poročila opirala predvsem na ukrepe za prenos, ki so jih priglasile države članice, in javno dostopne informacije.

Poleg tega je Komisija novembra 2019 državam članicam poslala podroben vprašalnik, ki je obravnaval vprašanja, navedena v členu 17 (zdaj 24), in na katerega je odgovorilo 19 držav članic. Komisija je predstavila povzetek navedenih odgovorov na zasedanju odbora za strelno orožje 18. decembra 2019 in izvedla predhodne razprave odbora v zvezi s tem.

Nadalje, Komisija aktivno sodeluje na prednostnem delovnem področju strelnega orožja v okviru evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala⁶ (v nadaljnjem besedilu: platforma za strelno orožje) in v evropski strokovni skupini za strelno orožje⁷,

¹ COM(2020) 608 final.

² COM(2020) 795 final.

³ UL L 137, 24.5.2017, str. 22.

⁴ UL L 115, 6.4.2021, str. 1.

⁵ COM(2021) 170 final.

⁶ EMPACT (<https://www.consilium.europa.eu/es/documents-publications/publications/empact/>) je platforma, ki omogoča strukturirano sodelovanje med organi kazenskega pregona, carino, davčnimi organi, mirovnimi sodniki držav članic, evropskimi institucijami in agencijami, po potrebi pa tudi s tretjimi državami, mednarodnimi organizacijami in zasebnim sektorjem v štiriletnem ciklu delovanja.

⁷ Podskupina delovne skupine za organe pregona (LEWP) v okviru Sveta Evropske unije; <https://www.consilium.europa.eu/en/council-eu/preparatory-bodies/law-enforcement-working-party/>.

ki je pomagala opredeliti trenutne in potencialne grožnje, povezane s strelnim orožjem, in učinek na kriminalne dejavnosti.

Zaradi velikih zamud pri prenosu na nacionalni ravni⁸ pa Komisija ni mogla izvesti popolnega ugotavljanja skladnosti z nacionalnim pravom in praksami.

Julija 2020 je Urad Združenih narodov za droge in kriminal objavil tematski dokument z naslovom „Illicit Trafficking in Firearms, their Parts, Components and Ammunition to, from and across the European Union“ (Nedovoljena trgovina s strelnim orožjem, njegovimi sestavnimi deli in strelivom v Evropski uniji, zunaj nje in po njej), v katerem so navedeni pomembni preudarki in politična priporočila v zvezi s trenutnimi grožnjami in pravnimi vrzeli pri nadzoru strelnega orožja na globalni ravni⁹.

2. IZVAJANJE DIREKTIVE O STRELNEM OROŽJU

Z direktivo o strelnem orožju se urejajo nabava, posedovanje in trgovinska izmenjava strelnega orožja za civilno uporabo v EU (npr. strelnega orožja, ki se uporablja za športno streljanje in lov). Določa splošne minimalne standarde, ki jih morajo vse države članice prenesti v svoje nacionalne zakone o orožju, njen cilj pa je doseči ravnovesje med cilji notranjega trga (tj. čezmejnimi pretokom strelnega orožja) in cilji varnostne politike (tj. visoko ravno varnosti ter zaščite pred kaznivimi dejanji in nedovoljeno trgovino) znotraj EU. Direktiva predstavlja razvoj schengenskega pravnega reda, saj je del skupnega sklopa pravil EU, ki omogočajo prosto gibanje oseb.

Direktiva je bila revidirana po začetku veljavnosti protokola Združenih narodov o nedovoljeni proizvodnji strelnega orožja (protokol o strelnem orožju)¹⁰ leta 2005, nato pa še leta 2017 po terorističnih napadih leta 2015.

⁸ Komisija je začela postopke za ugotavljanje kršitev zaradi neprenosa direktive o strelnem orožju zoper 25 držav članic, zaradi dveh izvedbenih direktiv o označevanju ter plašilnem orožju in signalnem orožju pa zoper 20 držav članic – za več podrobnosti glej oddelek 2.2.

⁹ Združeni narodi, Dunaj, 2020; https://www.unodc.org/documents/firearms-protocol/2020/UNODC-EU-Report-A8_FINAL.pdf.

¹⁰ V pravni red EU je bil prenesen s Sklepom Sveta 2014/164/EU z dne 11. februarja 2014 o sklenitvi Protokola proti nedovoljeni proizvodnji in trgovini s strelnim orožjem, njegovimi sestavnimi deli in strelivom, ki dopolnjuje Konvencijo Združenih narodov proti mednarodnemu organiziranemu kriminalu (UL L 89, 25.3.2014, str. 7).

**STRATEŠKI
CILJ**

Dobro delovanje notranjega trga.

**SPECIFIČNI
CILJI**

Omogočanje čezmejnega pretoka strelnega orožja

Ohranjanje visoke ravni varnosti in zaščite pred kaznivimi dejanji in nedovoljeno trgovino

**OPERATIVNI
CILJI**

Uskladitev zakonodaje/postopkov držav članic v zvezi s strelnim orožjem

Boljše poenostavitve postopkov za nabavo, posedovanje in prenos strelnega orožja (zlasti za lov in streljanje v tarčo)

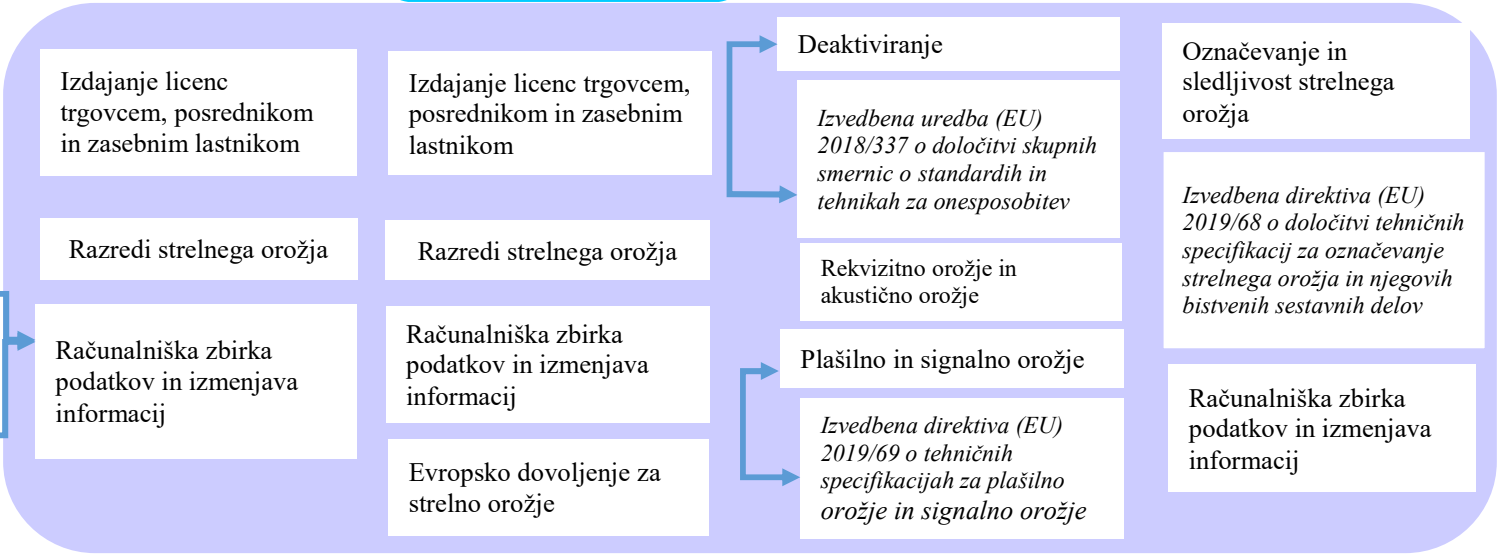
Preprečevanje nedovoljene proizvodnje strelnega orožja in trgovine z njim

Izboljšanje spremljanja strelnega orožja

**Določbe
Direktive**

Delegirana uredba (EU) 2019/686 o sistematični izmenjavi informacij v zvezi s prenosom strelnega orožja znotraj Unije z elektronskimi sredstvi

Delegirana uredba (EU) 2021/1423 o sistematični izmenjavi informacij v zvezi z zavrnitvami izdaje dovoljenj za nabavo ali posedovanje nekaterega strelnega orožja z elektronskimi sredstvi

Vizualna predstavitev direktive o strelnem orožju

2.1. Naloge Komisije

Komisija mora v skladu z direktivo o strelnem orožju sprejeti izvedbene in delegirane akte. Zato je Komisija od njenega začetka veljavnosti sprejela:

1. 5. marca 2018 (v skladu s členom 15(2)) Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2018/337 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2015/2403 o določitvi skupnih **smernic o standardih in tehnikah za onesposobitev**, ki zagotavljajo nepreklicno neuporabnost onesposobljenega strelnega orožja;
2. 16. januarja 2019 (v skladu s členom 4(3)) Izvedbeno direktivo Komisije (EU) 2019/68 o določitvi tehničnih specifikacij za **označevanje strelnega orožja** in njegovih pomembnih sestavnih delov v skladu z Direktivo Sveta 91/477/EGS o nadzoru nabave in posedovanja orožja (glej oddelek 5.4.2);
3. 16. januarja 2019 (v skladu s členom 14(3)) Izvedbeno direktivo Komisije (EU) 2019/69 o določitvi tehničnih specifikacij za **plašilno orožje in signalno orožje** v skladu z Direktivo Sveta 91/477/EGS o nadzoru nabave in posedovanja orožja;
4. 16. januarja 2019 (v skladu s členoma 18(4) in 21(5)) Delegirano uredbo Komisije (EU) 2019/686 o podrobni ureditvi **sistematične izmenjave informacij v zvezi s prenosom strelnega orožja znotraj Unije z elektronskimi sredstvi** v skladu z Direktivo Sveta 91/477/EGS (glej oddelek 5.4.1);
5. 21. maja 2021 Delegirano uredbo Komisije EU 2021/1423 o **zavrnitvah izdaje dovoljenj za nabavo ali posedovanje nekaterega strelnega orožja**;
6. dva pilotna projekta za izvajanje določb o upravnem sodelovanju v zvezi z dvema zgoraj navedenima delegiranima uredbama Komisije (v skladu s členom 4 Uredbe (EU) št. 1024/2012, ki ureja informacijski sistem za notranji trg).

2.2. Prenos Direktive in sekundarne zakonodaje s strani držav članic

Direktiva o strelnem orožju, kakor je bila spremenjena leta 2017, je morala biti prenesena do 14. septembra 2018, razen člena 4(4) o urejanju trgovcev in posrednikov z orožjem ter člena 4(5) o vzpostavitvi zbirke podatkov, ki sta morala biti prenesena do 14. decembra 2019.

Julija 2019 je Komisija 20 državam članicam poslala obrazloženo mnenje glede prvega roka¹¹, 24. januarja 2020 pa uradni opomin 17 državam članicam¹² glede drugega roka, ker niso sporočile nacionalnih ukrepov za prenos.

Rok za prenos dveh izvedbenih direktiv Komisije o označevanju ter plašilnem orožju in signalnem orožju je potekel 17. januarja 2020. Komisija je 28. maja 2020 začela

¹¹ Vse razen AT, BG, FR, LV, MT.

¹² Vse razen IT, HR, BG, LV, LT, MT, NL, AT, PT, RO in FI.

postopke za ugotavljanje kršitev zoper 19 držav članic (glede označevanja)¹³ in zoper 17 držav članic (glede plašilnega orožja in signalnega orožja)¹⁴.

15. avgusta 2021 se je začelo 80 postopkov za ugotavljanje kršitev v zvezi z direktivo o strelnem orožju in sekundarno zakonodajo. Vsi navedeni primeri so bili povezani z neizpolnjeno obveznostjo sporočanja ukrepov za prenos. Medtem je Komisija od več držav članic prejela uradna obvestila o popolnem prenosu. Zato je pričakovati, da se bodo v prihodnjih mesecih številni postopki končali.

Komisija je opravila preverjanje prenosov in analizirala, ali so države članice v celoti prenesle pravo Unije v svoje pravne sisteme, vključno z državami članicami, ki so pravočasno priglasile nacionalne ukrepe za prenos. Komisija je preverila tudi nepriglašene ukrepe in ocenila popolnost prenosa.

Spodaj opisana prvotna ocena se osredotoča na najpomembnejše spremembe Direktive, uvedene leta 2017, in na dve izvedbeni direktivi iz leta 2019.

Člen 1 Direktive vključuje 15 **opredelitev**, od katerih jih je pet popolnoma novih, druge pa so bile posodobljene. Zlasti zagotavljajo, da se stvarno področje uporabe (npr. plašilno orožje in signalno orožje, rekvizitno orožje in akustično orožje) in osebno področje uporabe (npr. zbiratelji, muzeji, posredniki) Direktive dosledno uporabljata po vsej EU.

22 držav članic je preneslo vse opredelitve (Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Češka, Nemčija, Danska, Estonija, Grčija, Španija, Finska, Francija, Hrvaška, Madžarska, Irska, Italija, Litva, Latvija, Malta, Poljska, Portugalska in Romunija), tri države članice so prenesle le del opredelitev (Nizozemska, Švedska in Slovaška), dve državi članici pa nista priglasili nobenih ukrepov za prenos (Luksemburg in Slovenija).

V direktivi o strelnem orožju so uvedene nove določbe o dejavnostih **trgovcev in posrednikov** (členi 1(1), 4(4), 4(5) in 13(2)). Vse države članice razen treh (Danska, Luksemburg in Slovenija) so prenesle vse določbe.

V členih 4(1) in 4(2) so bistveno spremenjena pravila o **označevanju**. Vse države članice razen dveh (Luksemburg in Slovenija) so prenesle vse določbe.

Poleg tega je 18 držav članic preneslo določbe Izvedbene direktive (EU) 2019/68 v zvezi z označevanjem (Avstrija, Belgija, Ciper, Češka, Nemčija, Danska, Estonija, Grčija, Španija, Francija, Hrvaška, Madžarska, Litva, Latvija, Malta, Nizozemska, Portugalska in Slovaška), devet držav članic pa ni priglasilo nobenih ukrepov ali pa je prenos nepopoln (Bolgarija, Finska, Irska, Italija, Luksemburg, Poljska, Romunija, Švedska in Slovenija).

S členoma 4(5) in 18(4) revidirane direktive iz leta 2017 se izboljšata količina in kakovost vnosov v **zbirkah podatkov ter izmenjava informacij** s pristojnimi nacionalnimi organi in med njimi. 23 držav članic je v celoti preneslo te določbe (Avstrija, Belgija, Bolgarija, Ciper, Češka, Nemčija, Estonija, Grčija, Španija, Finska, Francija, Hrvaška, Madžarska, Italija, Litva, Latvija, Malta, Nizozemska, Poljska,

¹³ Vse razen DK, EE, FR, LT, LV, MT, NL, PT in SK.

¹⁴ Vse razen AT, BE, DE, DK, EE, FR, LT, LV, MT, PT in SK.

Portugalska, Romunija, Švedska in Slovaška), štiri države članice pa niso priglasile nobenega ukrepa ali pa je prenos nepopoln (Danska, Irska, Luksemburg in Slovenija).

V členu 9(1) direktive o strelnem orožju so določena strožja pravila glede najnevarnejšega strelnega orožja, razvrščenega v razred A, kjer strelnega orožja, z nekaterimi omejenimi in ustrezno utemeljenimi izjemami, ni dovoljeno nabaviti, posedovati ali trgovati z njim. Vse države članice razen dveh (Luksemburg in Slovenija) so prenesle člen 9(1).

V direktivi o strelnem orožju je bilo posodobljenih več členov v zvezi z **evropskim dovoljenjem za strelno orožje**, vključno z opredelitvijo ter obveznostjo vpisa izjave v evropsko dovoljenje za strelno orožje in obveščanja drugih držav članic, če je treba za orožje iz razreda B ali C pridobiti dovoljenje ali je to prepovedano. Vse države članice razen dveh (Luksemburg in Slovenija) so prenesle vse določbe.

Nekatero **plašilno orožje in signalno orožje** je mogoče zlahka predelati v smrtonosno orožje, zadostuje pa že preprosto orodje in minimalno znanje. Pristojni organi držav članic in Komisija¹⁵ so ta način dela opredelili kot posebno grožnjo, zaradi česar so v direktivo o strelnem orožju uvedli nove določbe (člen 1(1), člen 14 in Priloga I). Vse države članice razen štirih (Luksemburg, Švedska, Slovenija in Slovaška) so prenesle vse določbe.

13 držav članic je preneslo Izvedbeno direktivo (EU) 2019/69 o določitvi tehničnih specifikacij za plašilno orožje in signalno orožje (Avstrija, Ciper, Nemčija, Danska, Estonija, Španija, Finska, Francija, Madžarska, Litva, Latvija, Portugalska in Slovaška), 14 držav članic pa ni priglasilo nobenega ukrepa za prenos ali pa je prenos nepopoln (Belgija, Bolgarija, Češka, Grčija, Hrvaška, Irska, Italija, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Poljska, Romunija, Švedska in Slovenija).

Rekvizitno orožje in akustično orožje je prvotno smrtonosno strelno orožje, ki je bilo prirejeno tako, da iz njega ni mogoče izstreliti izstrelka, temveč le slepe naboje. Ker se običajno priredita le ležišče naboja in cev, lahko kdor koli z minimalnim znanjem in preprostim orodjem tako orožje predela nazaj v smrtonosno orožje. V revidirani direktivi o strelnem orožju iz leta 2017 je obravnavana tudi ta grožnja, saj zagotavlja, da tako orožje ostane v svojem prvotnem razredu (člen 1(1) in Priloga I). Vse države članice razen petih (Luksemburg, Nizozemska, Švedska, Slovenija in Slovaška) so prenesle vse določbe.

V členu 1(1) in členu 15 direktive o strelnem orožju so od leta 2017 navedena nova pravila o **onesposobljenem strelnem orožju**, ki ga je treba prijaviti, in posebna pravila za njegovo preverjanje, označevanje in prenos.

Vse države članice razen treh (Luksemburg, Švedska in Slovenija) so prenesle vse določbe.

S 15. avgustom 2021 lahko Komisija torej sklene, da je le deset držav članic zaključilo prenos določb, analiziranih v tem poročilu, v katerih so navedene glavne spremembe, ki

¹⁵ Med letoma 2016 in 2020 so države članice zasegle 15 949 kosov plašilnega orožja in signalnega orožja znamk Ekol, Zoraki in Bruni, večino v okviru platforme za strelno orožje, s prispevkom Europol.

so bile uvedene z direktivo o strelnem orožju leta 2017 in obema izvedbenima direktivama (Avstrija, Ciper, Nemčija, Estonija, Španija, Francija, Madžarska, Litva, Latvija in Portugalska), 15 držav ni preneslo nekaterih določb (Belgija, Bolgarija, Češka, Danska, Grčija, Finska, Hrvaška, Irska, Italija, Malta, Nizozemska, Poljska, Romunija, Švedska in Slovaška), dve državi članici pa nista priglasili nobenega ukrepa (Luksemburg in Slovenija).

Zgoraj opisana prvotna ocena ne posega v stališče Komisije v zvezi z začetimi ali prihodnjimi postopki za ugotavljanje kršitev. Prav tako to tudi ni presoja ugotavljanja skladnosti nacionalnih zakonov za prenos, ki jo mora Komisija še zaključiti. V začetni fazi preverjanja je Komisija že ugotovila primere nepravilnega prenosa v več državah članicah.

Komisija bo zato pospešila spremljanje izvajanja v državah članicah in po potrebi v celoti izkoristila pooblastila, ki so ji podeljena s Pogodbo.

3. OSREDOTOČENOST NA DOLOČENA VPRAŠANJA

3.1. Razredi orožij

3.1.1. Splošna vprašanja glede kategorizacije

Analiza prenosa določb, ki predstavljajo najpomembnejše spremembe Direktive, uvedene leta 2017, kaže zapletene spremembe prenosa nekaterih opredelitev, razredov orožij v Prilogi I in številnih izjem iz več členov direktive o strelnem orožju.

V direktivi o strelnem orožju so bila na seznam prepovedanega orožja (razred A) dodana nova strelna orožja. Hkrati pa je bil z njo uveden tudi dolg seznam izjem k tej prepovedi, pri čemer je treba za navedeno orožje v dobro opredeljenih okoliščinah pridobiti dovoljenje.

Poleg tega se plašilno orožje in signalno orožje ne šteje za strelno orožje, saj naj bi šlo za orožje, ki „ga ni mogoče predelati“, medtem ko je treba onesposobljeno strelno orožje še vedno prijaviti. Nadalje, strelno orožje, ki je v rekvizitno orožje in akustično orožje predelano tako, da postane stalno neprimerno za izstrelitev streliva, je še naprej razvrščeno v svoj prvotni razred, kljub temu da je lahko enako varno kot pravo plašilno orožje in signalno orožje.

Nazadnje pa so organi kazenskega pregona opazili porast v zasegu orožja airsoft (za izstrelitev plastičnih peletov, ki jih poganja stisnjeni plin), predelanega tako, da strelja strelivo. Čeprav se tako orožje v več državah članicah EU ureja kot strelno orožje, je trenutno izključeno iz področja uporabe Direktive.

Zato bo Komisija ocenila učinek pojasnitve **razlike med prepovedanim strelnim orožjem in strelnim orožjem, za katerega je treba pridobiti dovoljenje**, da se tako zagotovi, da se lahko prepovedano strelno orožje poseduje le v zelo izjemnih primerih. Potencialna ocena bi lahko zagotovila tudi, da bo treba prijaviti vsaj **vse orožje, ki ni primerno za izstrelitev streliva** (bodisi po onesposabljanju bodisi ob proizvodnji),

vendar ki bi ga bilo mogoče s posebnim orodjem in znanjem predelati tako, da bi izstreljevalo strelivo.

3.1.2. Strelno orožje, ki izstreljuje malokalibrsko strelivo tipa flobert

Strelivo tipa flobert in povezano orožje sta bila razvita v 19. stoletju za streljanje v zaprtih prostorih. Orožje izstreljuje vžigalne kapice, napolnjene z majhnim izstrelkom in majhno količino prahu. Za strelivo tipa flobert sta značilna razmeroma nizek tlak in začetna hitrost projektila, danes pa se oglašuje kot strelno orožje za streljanje v tarčo.

Nekateri proizvajalci strelnega orožja v več državah članicah EU¹⁶ so začeli proizvajati nekatere modele strelnega orožja za kaliber tipa flobert. Glede na informacije in poročila nacionalnih organov kazenskega pregona in Europol v bistvu obstajata dve vrsti strelnega orožja, ki lahko izstrelujeta strelivo tipa flobert. Pri orožju s „klasično zasnovo“, ki upošteva standarde originalnih različic strelnega orožja tipa flobert, notranjega mehanizma in zasnove cevi ni mogoče prirediti tako, da bi lahko izstreljevala drugačen, bolj smrtonosen kaliber.

Notranji mehanizem orožja z „moderno zasnovo“, večinoma puške, šibrenice, avtomatske puške in kratkocevno strelno orožje, pa še vedno lahko strelja kaliber 9 mm ali podoben kaliber. V tem primeru se priredi samo cev, in sicer tako, da se v originalno cev namesti notranja, zožana cev, ki je primerna za strelivo tipa flobert velikosti 4 ali 6 mm in ki se pri ustju cevi zvari z originalno cevjo.

Strelno orožje smrtonosnega kalibra, razvrščeno v razred B ali C, se včasih predela v kaliber tipa flobert v državi članici, kjer je treba take vrste strelnega orožja še vedno prijaviti ali pa zanje veljajo še manj strogi pogoji, pri čemer se izkorišča zamuda pri prenosu ali nepravilni prenos direktive o strelnem orožju.

V oceni ogroženosti zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala¹⁷ iz leta 2021 ter več Europolovih poročilih je bila poudarjena grožnja nezakonite predelave strelnega orožja tipa flobert z „moderno zasnovo“, kar je povzročilo na tisoče zasegov po vsej Evropski uniji.

V skladu z direktivo o strelnem orožju je to orožje strelno orožje, saj so vžigalne kapice neke vrste potisno sredstvo. Niti opredelitev strelnega orožja niti različni razredi se ne sklicujejo na velikost kalibra ali izstopno hitrost izstrelka, zato ti podatki niso pomembni, ko gre za določanje, ali je orožje tipa flobert strelno orožje ali v kateri razred spada.

Komisija vse države članice poziva, naj glede tega ustrezno prenesejo direktivo o strelnem orožju in **ustrezno razvrstijo orožje, ki lahko izstreljuje strelivo tipa flobert, v razred strelnega orožja v skladu s Prilogo I k direktivi o strelnem orožju.**

3.1.3. Starinsko strelno orožje

Strelno orožje, ki bi se lahko štelo za „starinsko strelno orožje“, se včasih uporablja za kriminalne dejavnosti, kar na primer dokazuje teroristični napad v Strasbourgu leta 2018,

¹⁶ Do zdaj odkrito na Slovaškem in Češkem.

¹⁷ SOCTA 2021 EU, omejena različica.

v katerem je umrlo devet ljudi, 11 pa jih je bilo ranjenih. Kljub temu pa je v Prilogi I, del III, k direktivi o strelnem orožju navedeno, da so predmeti, ki so obravnavani kot „starinsko orožje“, izključeni iz opredelitve „strelnega orožja“ in zato niso del področja uporabe Direktive, če niso zajeti v razrede Direktive in če zanje velja nacionalno pravo.

Na zasedanju odbora za strelno orožje 18. decembra 2019 je večina držav članic poudarila, da bi podprle uskladitev pravil glede starinskega orožja na ravni EU. Nekatere so izrazile pomisleke glede tega, ali je pomembno izvzeti starinsko orožje iz zahtev direktive o strelnem orožju na podlagi leta proizvodnje in ne na podlagi dejstva, da lahko povzroči škodljive posledice.

Komisija bo ocenila učinek **vklučitve starinskega orožja v področje uporabe Direktive**, da se bodo tako uskladila pravila v državah članicah.

3.2. Nedovoljena proizvodnja – tridimenzionalno tiskanje in polizdelki

Tridimenzionalno tiskanje, poznano tudi kot aditivna proizvodnja, „se nanaša na različne postopke, uporabljene pri proizvodnji izdelkov z dodajanjem ali združitvijo materialov v plasteh“¹⁸.

Prihod tridimenzionalno natisnjenega strelnega orožja in možnost njegove uporabe v kriminalne namene sta sprožila razpravo o zakonodaji o nadzoru nad strelnim orožjem po vsem svetu, tudi v Evropski uniji.

Europol je opozoril¹⁹, da bo tridimenzionalno tiskanje zaradi tehnološkega napredka v prihodnje zelo razširjeno, kar bi omogočilo tudi nedovoljeno proizvodnjo in trgovino s strelnim orožjem. Dne 9. oktobra 2019 je v mestu Halle (Nemčija) terorist umoril dve osebi z doma narejenim orožjem, izdelanim na podlagi načrta, ki ga je prenesel s spleta in ki delno omogoča izdelavo orožja s tridimenzionalnim tiskalnikom²⁰. Število zasegov tovrstnega strelnega orožja se počasi, vendar vztrajno povečuje, vse več pa je tudi nezakonite proizvodnje pomembnih sestavnih delov²¹.

Grožnja nezakonite proizvodnje strelnega orožja ali pomembnih sestavnih delov s tridimenzionalnimi tiskalniki izhaja iz dejstva, da je tehnologija razmeroma cenovno

¹⁸ Vir: Digital transformation monitor, The Disruptive nature of 3D printing (Spremljanje digitalizacije, Prodornost tridimenzionalnega tiskanja), januar 2017; https://ec.europa.eu/growth/tools-databases/dem/monitor/sites/default/files/DTM_The%20disruptive%20nature%20of%203D%20printing%20v1.pdf.

¹⁹ Vir: Triggering Terror – Illicit Gun Markets and Firearms Acquisition of Terrorist Networks in Europe (Sprožanje groze – Nedovoljeni trg orožja in pridobivanje strelnega orožja s strani terorističnih mrež v Evropi). Objavljeno 17. aprila 2018, na voljo na naslovu: <https://vlaamsvredesinstituut.eu/en/report/triggering-terror-illicit-gun-markets-and-firearms-acquisition-of-terrorist-networks-in-europe/>; Europol (2015), Exploring tomorrow's organised crime, The Hague: Europol (Raziskovanje organiziranega kriminala prihodnosti, Haag: Europol), str. 41.

²⁰ Poročilo Europol 2019. ZA OMEJENO UPORABO.

²¹ Bilten EMPACT FIREARMS, številki 10 in 12. ZA OMEJENO UPORABO.

dostopna in da so načrti dostopni na spletu, vse cenejše²² pa postaja tudi tridimenzionalno kovinsko tiskanje, predvsem s tehnikami, kot je neposredno lasersko taljenje kovin²³.

Trenutno najnevarnejša grožnja je proizvodnja tako imenovanega hibridnega tridimenzionalnega tiskanega orožja, ki se opira na tridimenzionalne natisnjene dele in hitro dostopne sestavne dele, ki so globalno neregulirani, kot so na primer jeklene cevi, kovinske palice in vzmeti²⁴.

Obstoječi pravni okvir že pokriva zasebno tridimenzionalno tiskanje strelnega orožja, saj se direktiva o strelnem orožju uporablja enako za vse strelno orožje, ne glede na to, ali je tridimenzionalno natisnjeno ali ne: proizvajajo ga lahko le trgovci z licenco in zanj veljajo omejitve, kot na primer pridobivanje dovoljenja pred zasebno nabavo.

Komisija bo ocenila potrebo po specifičnih pravilih glede **posedovanja in prodajanja načrtov za tridimenzionalno tiskanje**, vključno s prepovedjo posedovanja, objavljanja in distribucije digitalnih načrtov in tiskanih izvodov s strani nepooblaščenih trgovcev z orožjem, za katere je bilo dokazano, da omogočajo proizvodnjo pomembnih sestavnih delov strelnega orožja.

Poleg tega so v oceni direktive o strelnem orožju²⁵ iz leta 2014 in v nedavnih prispevkih držav članic, poslanih Europolu ter platformi za strelno orožje²⁶, poudarjeni primeri uvoza polizdelkov pomembnih sestavnih delov iz nekaterih držav nečlanic EU (običajno gre za 80-odstotno dokončane polimerne okvire ročnega strelnega orožja ali 80-odstotno dokončane kovinske cevi dolgocevnega strelnega orožja). Ti izdelki niso prijavljeni kot pomembni sestavni deli strelnega orožja in običajno pridejo v Evropsko unijo prek storitev hitre pošte in prevozniških storitev. Priložena so jim navodila, kako zaključiti njihovo preobrazbo z običajnimi orodji.

Komisija in države članice bodo razpravljale o **vprišanju polizdelanega strelnega orožja** in pomembnih sestavnih delov v okviru odbora za strelno orožje. Slednji bo ocenil tudi regulativne rešitve za prihodnjo posodobitev **Uredbe (EU) št. 258/2012 o uvedbi izvoznih dovoljenj za strelno orožje in ukrepih glede njegovega uvoza in tranzita**²⁷.

²² Vir: <https://www.law.kuleuven.be/citip/blog/warning-toner-low-3d-printed-guns-and-the-law/>.

²³ Vir: Metal 3D Printing in Firearms: Real-World Case Studies (Tridimenzionalno kovinsko tiskanje in strelno orožje: študije primerov v resničnem svetu). Objavljeno 18. januarja 2018; <https://news.3deo.co/metal-3d-printing-firearms-case-studies>

²⁴ Vir: ARES. Raziskovalno poročilo številka 8. Desktop Firearms: emergent small arms craft production technologies (Namizno strelno orožje: nove proizvodne tehnologije na področju ročnega orožja), marec 2020; <https://armamentresearch.com/wp-content/uploads/2020/03/ARES-Research-Report-8-Desktop-Firearms.pdf>.

²⁵ Vir: Technopolis Consulting Group Belgium, Study on the Evaluation on the Firearms Directive (Študija o oceni direktive o strelnem orožju), december 2014, priloga; <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/8385?locale=en>.

²⁶ Bilten EMPACT številka 6, september 2018. ZA OMEJENO UPORABO.

²⁷ Vir: https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/12855-Firearms-review-of-export-rules-and-import-&-transit-measures_en.

3.3. Evropsko dovoljenje za strelno orožje

Evropsko dovoljenje za strelno orožje, ki ga države članice na zahtevo izdajo zakonitim lastnikom strelnega orožja, omogoča lovcem in uprizoriteljem zgodovinskih dogodkov (za strelno orožje razreda C) ter strelcem v tarčo (za razrede A, B ali C), da lahko s svojim orožjem brez predhodnega dovoljenja potujejo prek dveh ali več držav članic. Če je država članica obvestila druge države članice, da je posedovanje določenega strelnega orožja prepovedano ali da je zanj potrebno dovoljenje, je treba v evropsko dovoljenje za strelno orožje dodati izjavo v zvezi s tem.

Med ocenjevanjem direktive o strelnem orožju leta²⁸ 2014 so države članice in združenja uvedbo evropskega dovoljenja za strelno orožje ocenili kot pozitivno, saj zmanjšuje administrativno in gospodarsko breme uporabnikov, zlasti za lovce, športne strelce in udeležence uprizorjenih zgodovinskih dogodkov.

Po spremembi Direktive leta 2017 so deležniki med posvetovanji v okviru odbora za strelno orožje in v zvezi s pritožbami, ki jih je prejela Komisija, izpostavili več vprašanj:

- evropsko dovoljenje za strelno orožje naj ne bi bilo v celoti priznано v vseh državah članicah, zaradi česar so včasih potrebna dodatna predhodna dovoljenja, da se omogoči pretok strelnega orožja;
- nadzor pretoka z dovoljenjem je morda bolj zapleten kot v primeru trajnih prenosov, zato obstaja nevarnost zlorab s strani ljudi, ki nedovoljeno uporabijo evropsko dovoljenje za strelno orožje, ko se za stalno preselijo v drugo državo;
- obstaja potreba po uskladitvi seznama postavk, ki morajo biti navedene na evropskem dovoljenju za strelno orožje, zaradi različnih klasifikacij strelnega orožja ali njihovih sestavnih delov v različnih državah članicah.

Posledica teh vidikov je pogosto neobstoj ali nepopolnost zahtevanih izjav na dovoljenju. **Referenčna preglednica strelnega orožja EU**, ki jo je oblikovala Komisija in je bila napovedana v akcijskem načrtu EU glede trgovine s strelnim orožjem za obdobje 2020–2025, bo pripomogla k večji jasnosti zadeve. Potrebo po popolnoma digitaliziranem evropskem dovoljenju za strelno orožje, da bi se zagotovile boljše izmenjave podatkov med nacionalnimi organi, bo prav tako treba oceniti.

3.4. Sledenje strelnemu orožju

3.4.1. Elektronska izmenjava informacij o prenosu strelnega orožja

Komisija je vzporedno z Delegirano uredbo (EU) 2019/686 o izmenjavi informacij v zvezi s prenosom strelnega orožja (glej točko 3 tega poročila) sprejela Izvedbeni sklep (EU) 2019/689 o pilotnem projektu za izvajanje nekaterih določb o upravnem

²⁸ „Study on the Evaluation on the Firearms Directive“ (Študija o oceni direktive o strelnem orožju), op. cit.

sodelovanju iz Direktive Sveta 91/477/EGS prek informacijskega sistema za notranji trg²⁹, s čimer se je vzpostavila začasna pravna podlaga za uporabo tega sistema.

Komisija poudarja, da se obseg njenih prenesenih pooblastil osredotoča le na izmenjavo informacij o dovoljenjih za prenos. Zato od držav članic stalnega prebivališča kupca ne more zahtevati, da v sistem naložijo dovoljenje za nabavo strelnega orožja. Prav tako od vseh organov, ki izdajajo dovoljenja za prenos, ne more zahtevati, naj bodo neposredno povezani s sistemom. Obe težavi sta ovirali učinkovito izmenjavo informacij.

Zato bo morda treba oceniti učinek priprave izrecne pravne podlage za uporabo informacijskega sistema za notranji trg v sami direktivi o strelnem orožju in nadalje pojasniti odgovornosti nacionalnih organov.

3.4.2. Označevanje

Z ustreznim označevanjem strelnega orožja se poveča sledljivost strelnega orožja in njegovih pomembnih sestavnih delov. V ta namen so v Izvedbeni direktivi (EU) 2019/68 o označevanju določeni najmanjša velikost pisave, skupna metoda označevanja nekovinskih materialov in vrste abecede ter številskega sistema, ki se uporablja na oznakah.

Komisija je pred sprejetjem izvedbene direktive navedla, da bo vprašanje globine oznake ocenjeno v enem letu po roku za prenos, da bi se v navedeno izvedbeno direktivo po potrebi uvedla zahteva glede tega vidika.

Države članice se niso strinjale glede minimalne globine, ki znaša 0,02–0,08 mm, večinoma iz komercialnih razlogov. Direktiva o strelnem orožju in izvedbena direktiva o označevanju ne navajata specifične tehnologije za označevanje. Zato so z Direktivo lahko združljive vse tehnologije, ki zagotavljajo, da je oznaka „jasna, trajna in enotna“ (npr. mehansko graviranje, lasersko graviranje ali žigosanje).

Skupni pristop EU bi zagotovil, da bo izbrisane oznake mogoče obnoviti in da neupravičene tehnične ovire ne bodo omejevale zakonite trgovine s strelnim orožjem med državami članicami. Komisija se bo torej zanašala na tehnična poročila nacionalnih uradov za balistiko in preizkuševalnic orožja ter ocenila prednosti in slabosti različnih možnosti. Razprave z odborom za strelno orožje se bodo nadaljevale, da bi se ocenil učinek posodobitve Izvedbene direktive (EU) 2019/68.

²⁹ Informacijski sistem za notranji trg je bil vzpostavljen z Uredbo (EU) št. 1024/2012. Gre za programsko aplikacijo, ki je dostopna prek interneta in ki jo je Komisija razvila v sodelovanju z državami članicami, da bi s centraliziranim komunikacijskim mehanizmom za olajšanje čezmejne izmenjave informacij in medsebojne pomoči pomagala državam članicam pri zagotavljanju skladnosti z zahtevami glede izmenjave informacij v aktih Unije.

3.4.3. Tehnologija za izboljšanje sledenja, varnosti in zaščite pri nabavi in posedovanju orožja

Kode QR (hitroodzivne kode) so vrsta dvodimenzionalnih črtnih kod, ki lahko shranijo informacije v strojno berljive optične oznake. Kode QR omogočajo zbiranje večjega števila podatkov v primerjavi z enodimenzionalnimi črtnimi kodami.

Strošek kod QR je razmeroma nizek. Trenutno se na strelno orožje nameščajo večinoma za namene inventarja, in sicer na nalepke v obliki kod QR³⁰.

Podatkovno-matrične kode tako kot kode QR sestavljajo črni in beli moduli, urejeni v obliki kvadratnega vzorca.

Zagotavljajo edinstveno serijsko številko in identifikacijo proizvajalca. Če je koda poškodovana, se lahko podatki iz podatkovno-matričnih kod lahko obnovijo bolje kot podatki iz kod QR³¹. Podatkovna matrika je opredeljena kot najboljši način za shranjevanje informacij na zelo majhnem prostoru³².

Komisija trenutno ni seznanjena s tem, da bi države članice za spremljanje strelnega orožja in njegovo sledenje uporabljale kode QR in/ali podatkovno-matrične kode.

Pomisleki glede varnosti bi lahko ovirali uporabo kod QR na trgu strelnega orožja, saj je mogoče vdreti vanje in omogočajo okužbo naprav za odčitavanje in omrežij. Zato podjetja in potrošniki ne zaupajo vedno tem sistemom.

Poleg tega kode QR ni mogoče neposredno prebrati, informacij pa ni mogoče pridobiti brez naprave za odčitavanje, zato se lahko pojavijo pomisleki glede praktičnosti te tehnologije za organe kazenskega pregona, ki zasegajo strelno orožje (policija, carina, mejni policisti itd.).

Radiofrekvenčna identifikacija (RFID) predstavlja alternativo za sledenje strelnemu orožju ali okrepitev klasičnega označevanja. RFID omogoča prenos podatkov za samodejno identifikacijo in sledenje tablicam, pritrjenim na predmete. Ta tehnologija bi vzpostavila razmerje med strelnim orožjem in predmetom, ki aktivira tehnologijo, ko je strelno orožje v njegovi bližini.

Nekateri preskusi kažejo na to, da je uporaba miniaturnih nizkocenovnih tablic RFID na kovini prav tako funkcionalna rešitev za sledenje strelnemu orožju³³. Poleg tega lahko tehnologija RFID v kombinaciji s specifično programsko opremo sledi položaju strelnega orožja in evidencam o vzdrževanju strelnega orožja ter spremlja spremembe v skrbništvu nad strelnim orožjem³⁴.

³⁰ Vir: <http://www.smallarmssurvey.org/fileadmin/docs/Q-Handbooks/HB-06-Weapons-ID/SAS-HB-06-Weapons-ID-ch3.pdf>.

³¹ Vir: <https://blog.matthews.com.au/datamatrix-and-qr-codes-why-2d-codes-are-still-relevant-in-2016/>.

³² Vir: <https://www.camcode.com/asset-tags/barcodes-data-matrix-vs-qr-codes/>.

³³ Vir: <https://www.conflictarm.com/technical/developing-rfid-solutions-in-support-of-stockpile-management-and-postdiversion-tracing/>.

³⁴ Vir: Using RFID to Help Track Guns for Firearm Wholesalers and Distributors (Uporaba RFID pri sledenju orožju v veleprodaji in distribuciji strelnega orožja). Objavljeno leta 2013. <https://www.rfidworld.ca/rfid-to-help-track-guns-by-firearm-wholesalers-and-distributors/1365>.

Uporaba te tehnologije vzbuja pomisleke, saj se lahko uporablja za zbiranje informacij, ki so neposredno ali posredno povezane z osebo, katere identiteto je mogoče ugotoviti ali pa je bila ta že ugotovljena³⁵. Še eno tveganje je, da je v sistem mogoče vdreti.

Trenutno se ta tehnologija ne šteje za dovolj varno, da bi se lahko uvedla na ravni EU.

Trenutno obstajajo **druge možnosti** za izboljšanje sledljivosti orožja, kot so na primer diskretne ali nevidne oznake, izdelane s posebnimi črnili. Uporaba varnih črnih je dokazana pri sledljivosti bankovcev³⁶, farmacevtska podjetja pa uporabljajo to tehnologijo na kovinskih izdelkih (kot so na primer potrošniški pakirani izdelki)³⁷ in nekovinskih izdelkih.³⁸ Ta tehnika bi bila lahko učinkovita za kovinske in nekovinske sestavne dele strelnega orožja. Komisija bo v okviru odbora za strelno orožje še naprej spremljala te tehnike.

4. SKLEPNE UGOTOVITVE IN NADALJNI UKREPI

Vsi deležniki se strinjajo, da je bila direktiva o strelnem orožju ključna pri obravnavi glavnih groženj iz poročil držav članic (v glavnem v okviru platforme za strelno orožje)³⁹, projekta Europol za analizo orožja in eksplozivov ter ocene ogroženosti zaradi hudih kaznivih dejanj in organiziranega kriminala, ki jo je Europol predstavil v letih 2017 in 2021, vključno z uporabo avtomatskega orožja, ponovno usposobitvijo onesposobljenega strelnega orožja ter predelavo rekvizitnega in akustičnega orožja ter plašilnega in signalnega orožja.

Komisija poudarja, da so v direktivi o strelnem orožju izboljšani razredi strelnega orožja, njihova sledljivost, izmenjava informacij in upravni postopki. V tej fazi je le deset držav članic v celoti preneslo določbe, analizirane v tem poročilu, ki pomenijo glavne spremembe, uvedene z direktivo o strelnem orožju leta 2017 in obema izvedbenima direktivama. Komisija poleg prigrasitve prenosa ocenjuje tudi skladnost nacionalnega prava z Direktivo in je že ugotovila primere nepravilnega prenosa v več državah članicah. To pomeni, da se prednosti Direktive ne morejo v celoti izkoristiti. Komisija bo še naprej podpirala države članice pri izvajanju direktive o strelnem orožju, odgovarjala na zahteve za pojasnila in organizirala delavnice glede prenosa v okviru odbora za strelno orožje, po potrebi pa tudi tehnične sestanke z določenimi državami članicami.

Komisija bo tudi pospešila spremljanje izvajanja v državah članicah in po potrebi v celoti izkoristila pooblastila, ki so ji podeljena s Pogodbo. Zlasti se bo posvetila vprašanju strelnega orožja, ki izstreljuje malokalibrsko strelivo tipa flobert, ter pravilni uporabi in priznavanju evropskega dovoljenja za strelno orožje.

³⁵ Prav tam.

³⁶ Vir: <https://www.ecb.europa.eu/euro/banknotes/ink-stained/html/index.en.html>.

³⁷ Vir: <https://www.reiner.de/index.php?UV-ink-with-handheld-inkjet-printer>,
<https://www.sicpa.com/sicpa-history>.

³⁸ <https://www.pharmtech.com/view/securing-the-pharmaceutical-supply-chain-with-full-traceability>;
<https://www.pharmaceuticalprocessingworld.com/dna-marker-for-pharma-ink-ensures-traceability/>.

³⁹ Trgovina s strelnim orožjem je od leta 2014 prednostna naloga držav članic v okviru Evropske večdisciplinarne platforme proti grožnjam kriminala (EMPACT).

Poleg tega analiza, ki je bila izvedena v okviru tega poročila, kaže, da je mogoče doseči nadaljnji napredek v zvezi s pravnim nadzorom nabave, posedovanja in pretoka civilnega orožja. Možnosti, ki jih je treba preučiti, da se zagotovi boljši pravni nadzor, bi lahko vključevale:

- pojasnitev razlike med prepovedanim strelnim orožjem in strelnim orožjem, za katerega je potrebno dovoljenje;
- zagotovitev, da je treba vsaj prijaviti vse orožje, ki ga je celo s posebnim orodjem in znanjem mogoče predelati tako, da lahko izstreli izstrelek;
- zagotavljanje popolnoma digitaliziranega evropskega dovoljenja za strelno orožje;
- ohranjanje vsega strelnega orožja, ki je bilo zakonito predelano in prirejeno, v prvotnem razredu;
- usklajevanje pravil glede starinskega strelnega orožja;
- prepoved nabave, objavljanja in posedovanja načrtov za tridimenzionalno tiskanje orožja s strani nepooblaščenih trgovcev z orožjem;
- priprava izrecne pravne podlage za uporabo informacijskega sistema za notranji trg v direktivi o strelnem orožju;
- nadaljnje pojasnilo odgovornosti nacionalnih organov pri izmenjavi informacij;
- opredelitev minimalne globine oznak na strelnem orožju in njihovih pomembnih sestavnih delih.

Komisija bo zato izvedla oceno učinka o možnih spremembah direktive o strelnem orožju. Še naprej bo neposredno in prek projektov, ki jih financira EU, spremljala tehnološki razvoj ter uveljavljanje na trgu, da bi se tako s pomočjo različnih tehnologij, ki se uporabljajo v drugih industrijskih sektorjih, izboljšala sledljivost in nadzor kopičenja zaloga strelnega orožja.

Ti ključni ukrepi bodo prispevali k uresničevanju ciljev iz direktive o strelnem orožju: omogočanje čezmejnega pretoka strelnega orožja in ohranjanje visoke ravni varnosti ter zaščite pred kaznivimi dejanji in nedovoljeno trgovino s strelnim orožjem.